

מסורת הש"ס

א) גרמיות כה. וט"ז ע"ו
ב) דמיון ע"ב, א) [מוסף]
ג) א"ג, א) [בני קנא], א) [ג'
חוס' צ"ב: ד' ד"ה מיוון,
א) קדושין ד' מ: ז' ב"ק ח"א,
ו) מ"ג ד"ה ר"ה פ"ה,
ז) ג"ה והמכר ז"ה ומוכר
וכ"ה שאלות פ"ה ע"ה ע"ה
ה) ו' נ"ע"ה מוס' מולין א.
ד"ה חמר רבא וכו' ש"ה
עלמא שכתב זה ללאיה חור
מוה ע"ה ש' פירושו כגוסיל
הכאה ע"ה מוס' עירובין סה:
ד"ה אלקטון.

תורה אור השלם

1. וישרף את בית ה' ואת
בית המזבח ואת כל בית
ירושלם ואת כל בית
גדול שרף באש:
מלכים ב כה ט
2. ה' הפץ למען צדקו
יגדיל תורה ודאיה:
שעיהו מב כא
3. והפך מדבר אל
גחיו נער איש האלהים
לאמר ספרה ג'ז לי את
כל הגדולות אשר עשה
אלישע מלכים ב ח ד
4. כי כה אמר ה' ברא
השמים הוא האלהים
יער הקצין ועשה הוא
כוננה לא תהו בראה
לשבת יצרה אני ה' וצאן
עוד: שעיהו מה יח

גליון הש"ס

גמ' אלא ללמוד תורה.
ב' צ"ב דף ח ע"ב דמ"ה
צ"ב ע"ב ע"ב דף י' י'
ע"ה דמ"ה ללמוד תורה:
שם אשה נמי ד' צ"ב ד'
ג' ע"ה דמ"ה ע"ה ע"ה
והמגנה ד' צ"ב דמ"ה'
לא תהו וצניעין ד' מה
ע"ב דמ"ה לא תהו:

מוסף רש"י

אלא משימע מיהא. ליכא
מניין לאו טלה דוקא, דדלא
חלף מנייהו דוקא, או
רישא או סופא, ותנא אידך
אלו הווא ולא דיעין הי
מנייהו דוקא דנעמר מנייה
(שבת ע"בא).

רבינו חננאל

כתיב ואת [כל] בית גדול
שרף באש, ר' יהושע בן לוי
אמר בית המדרש שהו, ואת
מקום שמגדלין בו תורה,
כדכתיב יגדיל תורה
ויאדיר. ור' יוחנן אמר בית
הכנסת, מקום שמגדלין בו
תפילה. פ"קא אבא
(מקום) אם מכרו תורה לא
יקחו ספרים. איבעיא [להן]
מהו למכור ספר תורה
וליקח בדמיו חדש.
והייקון ממתינין דקתי
אם מכרו תורה לא יקחו
ספרים, את תורה ל' ויעבר
ש"י, ומתיבין ל' לכתחילה מא.
ואסיקא ליכא למשמע מינה.
וכתובים כו. ואסיקא ליכא למשמע מינה יעבר וכו'.

בני העיר פרק רביעי מגילה

כו.

עין משפט
גור מצוה

ב' מ"י פ"י מהל' ס"מ
ה"ל ע"ש ע"ב י"ד מ'
רפכ ספ"ק י"ט:
ב' ב' ג' ד' מ"י ע"ה הלכה
ז' ע"ש ע"ב י"ד ס"מ
ע"ה ספ"ק ז' ע"ש ע"ה א"ה
ס"מ א' ספ"ק ז':
ב' ב' ה' ו' מ"י פ"ה מ"ג
תפלה הל' טו י"ט
עור ש"ע א"ח ס"מ ק"ג
ספ"ק ז':
ב' ז' ה' מ"י פ"ו מ"ג
תמנת עניי' ס"ה ד'
ע"ש ע"ב י"ד ס"מ ר"ט ספ"ק
ז':

רבינו חננאל (המשך)

אפשר, כמה דלא אפשר
למכריהו ולא ליהב דפא
אחבריה. אלא כשם
שבורכין דפא אחבריה, כך
מיתוין תורה על גבי תורה.
ת"ש מיהא אין מוכרין ספר
תורה אפי' ישן ליקח בו
חדש, ודחוקי התם משום
שעיהו שמו ימכר הישן
ולא יודעין לליקוח תורה
כי קא מיבעיא לן דמנת
ספר תורה לימכר, מהו
לימכור ישן ולקנות מיד זה
חדש. ת"ש אין מוכרין ספר
תורה אלא ללמוד תורה
ולישא אשה. ש"מ תורה
בתורה שרי, ודחוקי שני
תלמוד תורה דאמר מר
גדול תלמוד שהתלמוד
מביא לידו מעשה, ולא
איפשיט בהויא. אין
מוכרין ספר תורה
לכתחילה. ת"ר לא ימכור
אדם ספר תורה אפי' שאין
צריך לו. ויתו על כל אדם
רבן שמעון בן גמליאל
אפילו אין לו מה יאכל
ומכר ספר תורה או בתו,
אינו רואה סימן ברכה
לעולם. פ"קא מוכר בית
הכנסת לא יקחו רחוב וכן
במותריהו. אמר רבה לא
שנו שאם מכרו רחוב יקחו
ברמים בית הכנסת וכן
במותריהו, כלומר אם
מכרו רחוב וקנו כנסת
ונשארין מן הדמים לא יקנו
אלא כנסת וכן כל השניים
במשתתני. לא שנו אלא
אם מכרו והותירו, אבל אם
גבו מעות ליקנות בית
הכנסת וקנו בית הכנסת
והותירו מן המעות, מותר
להן ליקנות מה שירצו.
קתני מיהא אם מכרו רחוב
לא יקחו אלא בית הכנסת
(וכו'). ומתיבין עליה
מיהא, במה דברים אמורים
שלא התנו, ואוקימנא הכי,
במה דברים אמורים שלא
התנו בשעה שמכרו, אבל
אם התנו מעיקרא, כלומר
בשעה שמכרו, שבעה
טובי העיר במעמד אנשי
העיר, אפי' לרוכססאי,
שהוא פריש דבמסא, שרי.
אמר ר' יוחנן כל בני העיר
שהלכו לעיר אחרת ופסקו
עליהן צדקה, נותנין,
וכשבאין מביאין אותה
עמהן ומפרנסין בה עניי
עירם. אבל יתיר שהלך

בוותיה דרב פפי מסתברא. מהכא משמע דהלכה כר' יהושע
זן לוי לגבי דר' יוחנן מדמיתיה ראהו דהלכה כרז פפי
משום דרבי יהושע זן לוי קלא כוומיה אע"ג דרבי יוחנן פליג עליה י:
אבל התנו ז' טובי העיר במעמד בו'. קשה דמיון שהתנו ז'
טובי העיר במעמד אנשי העיר להם
לי והותירו ואמאי נקטיה והא אפי'
ככל הדמים יכולין הן לעשות מה
שירצו כדלמר לעיל אפילו למיטמי
ציה שיכרא ופרס"י לקנות מן הדמים
שכר לשמות ויש לומר דנקט והותירו
לאשמועינן דלף צמותר צעי מנאי
דסלקא דעתך דלס קנו מן הדמים
דכר קדושה והותירו דמותר לעשות
מן המותר כל מה שירצו אפילו צלל
מנאי קמ"ל דלא:

רבי
למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר ומ"ד תפלה דכתיב ספרה נא הגדולות אשר
עשה אלישע ואלישע דעבד ברחמי הוא דעבד תסתיים דר' יהושע בן לוי
הוא דאמר מקום שמגדלין בו תורה דאמר ר' יהושע בן לוי בית הכנסת
מותר לעשותו בית המדרש ש"מ: אבל מכרו תורה לא יקחו ספרים וכו':
איבעיא להו מהו למכור ס"ת ישן ליקח בו חדש כיון דלא מעלי ליה אסור
או דלמא כיון דליכא לעלווי עילוויי אחרניא שפיר דמי תא שמע אבל מכרו
תורה לא יקחו ספרים ספרים הוא דלא הא תורה שפיר דמי מתני'
דיעבד כי קא מיבעיא לן לכתחילה ת"ש גוללין ס"ת במטפחות חומשין
וחומשין במטפחות נביאים וכתובים אבל לא נביאים וכתובים במטפחות
חומשין ולא חומשין במטפחות ס"ת קתני מיהת גוללים ס"ת במטפחות
חומשין מטפחות חומשין אין מטפחות ס"ת לא אימא סיפא ולא חומשין
במטפחות ס"ת הא תורה בתורה ש"ד אלא מהא ליכא למישמע מינה
תא שמע ס"ת מניחין ס"ת על גבי תורה ותורה ע"ג חומשין וחומשין ע"ג נביאים
וכתובים אבל לא נביאים וכתובים ע"ג חומשין ולא חומשין על גבי תורה
הנחה קאמרת שאני הנחה דלא אפשר דאי לא תימא הכי מיכרך היכי
כרכינן והא קא יתיב דפא אחבריה אלא כיון דלא אפשר שרי הכא נמי
כיון דלא אפשר שרי ת"ש דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משום רשב"ג
לא ימכור אדם ס"ת ישן ליקח בו חדש התם משום פשיעויותא כי קאמרין
כגון דכתיב ומנח לאיפוקי מאי ת"ש דא"ר יוחנן משום ר"מ א"אין מוכרין
ס"ת אלא ללמוד תורה ולישא אשה ש"מ תורה בתורה שפיר דמי דלמא
שאני למוד שהלמוד מביא לידו מעשה אשה נמי א"ת תהו בראה לשבת
יצרה אבל תורה בתורה לא ת"ר לא ימכור אדם ס"ת אע"פ שאינו צריך
לו יתר על כן ארשב"ג ו"אפי' אין לו מה יאכל ו"ומכר ס"ת או בתו אינו
רואה סימן ברכה לעולם: וכן במותריהו: אמר רבא הל"ש שמכרו והותירו
אבל גבו והותירו מותר איתביה אבוי בד"א שלא התנו אבל התנו
אפילו לרוכססאי מותר ה"ד אילימא שמכרו והותירו כי התנו מאי הוי
אלא שגבו והותירו טעמא דהתנו הא לא התנו לא לעולם שמכרו והותירו
וה"ק יב"א שלא התנו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אבל
התנו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אפילו לרוכססאי נמי מותר

לעשות מצית הכנסת בית המדרש: וישרף אס צים ה' ואס כל צים
גדול. צנזוראלך כתיב: ספסיים יס סימן: מוסר לעשות צים
המדרש. אלמא צים המדרש הוי צים גדול: דיעבד. שמכרוכו ככר
כדקתני מכרו תורה ומשום הכי מותר
לאן מה יקחו מהם כי קא מיבעיא
לן למכור לכתחילה לכן: חומשין.
ספר תורה שאין בו אלא חומש אחד:
אזל לא נביאים וכתובים במטפחות
ספר תורה. שמוריד המטפחות
מקדושתן: במטפחות של חומשין.
דקא מעלי להו למטפחות: אזל
במטפחות ספר תורה לא. אלמא
אין משנין לכיוולא צה אלא למעלה
הימנה: אימא סיפא ולא חומשין
במטפחות של ספר תורה. דהא
ירידה היא: וקא מוכיב דפא
אחבריה. דף גנלל על חצירו:
משום פשיעויותא. שמא משימכור שז
לא יקנה ומתוך כך יפסדו הדמים:
כי קאמרין דמנח לאיפוקי. שכמו
כבר החדש צנית הסופר ואינו מעוכב
אלא לתת לו דמים: אלא ללמוד
תורה. להסתפרנס צו כשולמד תורה.
וקס"ד דה"ה לקנות ספר תורה:
שאינו צריך לו. שיש לו אחר: אינו
רואה סימן ברכה ועולם. צלותן
הדמים: שמכרו והותירו. מכרו
אחד מן הקדושות הללו ולקחו
ממקלט הדמים קדושה מעולה
והותירו מהן: אזל גבו. מעות
מן הצבור לנזק ספר תורה וקנאוהו
ונמכר צינן מן הדמים מותר להודינן
שהרי עדיין לא צלו לשימוש קדושה
חמורה: שלא הסנו. על מנת
לעשות רלווננו מן הדמים:
לרוכססאי. מפרש לקמן: כי הסנו
מאי הוי. הא דמי קדושה הן:
וטעמא דהסנו. שכגו לעשות
רלווננו וספלטנו ממותר הדמים:
פרשא דמא. בני העיר שוכרין
אדם רוכב סוס שיהא להן מוזמן
לשולחו בשליחות למושל העיר
כשצטרכו: נותנין. אותה לגבאי
אותה העיר כדי שלא יחדוס
בפסקים ואינן נותנין: וכשפס צאיס.
וחוריס למקוון מוכעיס אותן מן
הגבאים ומפרנסין צה עניי עינן:
מכר

א"ל אבוי להווא מרבנן דהוה מסדר מתניתא קמיה דרב ששת מי שמיע לך מרב ששת מאי דוכסוסאי
אמר ליה הכי אמר רב ששת פרשא דמתא אמר אבוי הלכך האי צורבא מרבנן דשמע ליה
מילתא ולא ידע פירושא לישיליה קמיה דשכיח רבנן דלא אפשר דלא שמיע ליה מן גברא
רבה אמר רבי יוחנן משום ר"מ יבני העיר שהלכו לעיר אחרת ופסקו עליהן צדקה נותנין וכשהן באין
מביאין אותה עמהן ומפרנסין בה עניי עירן תניא נמי הכי בני העיר שהלכו לעיר אחרת ופסקו עליהן
צדקה נותנין וכשהן באין מביאין אותה עמהן תיחיד שהלך לעיר אחרת ופסקו עליו צדקה תנתן
לעניי אותה העיר ר"ה גזר תעניתא על גבניה רב חנה בר גניילא וכל בני מתיה רמו עליהו צדקה ויהבו
כי בעו למיתא אמרו ליה נותבה לן מר גניוול רבנן עמהן ופרנסם בה עניי מאתינן אמר להו תנינא ב"דא בשאין שם
הכר

לעיר אחרת ופסקו עליו צדקה, תנתן לעניי אותה העיר. רב חנה גזר תעניתא, עול לביה בר הונא בר חניילא וכל בני מתיה, רמו עליהן צדקה ויהבו. כדכתיב למיהרה, אמרו ליה ליהב לן מר וכו' עד כמה דברים אמורים שאין שם

א) ז"ל בתורה ש"ד ממני יעבר וכו'.